

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2004 m. gegužės 6 d.

Nr. 19 (600)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Spaudos atgavimo šimtmečiui – 600-asis "Tremtinio" numeris

"Visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba ir visados rūpinosi ją išlaikyti, turtinti, tobulinti ir gražinti. Nėra tokios menkos tautos, tokio niekingo užkampio, kur nebūtų vartojama sava kalba. Tą kalbą paprastai visi rašo įstatymus, ją leidžia savosios ir svetimų tautų istorijas, senas ir naujas, ją aptaria visus valstybės reikalus, ją gražiai ir padoriai vartoja visokiais atvejais Bažnyčioje, tarnyboje, namie."

(iš Mikalojaus Daukšos "Postilės" (1599 m.) – "Prakalbos į malonųjį Skaitytoją", iki šiol nepralenktas himno lietuvių kalbai)

Nuo pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katekizmo", išleisto 1547 m., praėjo daugiau nei keturi šimtmečiai. Per visą šį laiką sugebėjome išlaikyti ir išsaugoti savo gimtąją kalbą – vieną iš kelių tūkstančių pasaulio kalbų, labai seną, giminingą įsnykusioms kalboms, kurią turime saugoti ne tik todėl, kad be jos nebūtų mūsų, lietuvių, bet ir kaip svarbų pasaulinio mokslo objektą – mūsų tautos turtą ir pasididžiavimą.

Šie metai ypatingi mums, spausdinto žodžio leidėjams ir visiems gimtosios kalbos brangintojams ir puoselėtojams: prieš 100 metų – 1904-ųjų gegužės 7-ąją – buvo panaikintas keturis dešimtmečius trukęs lietuviškos spaudos draudimas. Tik knygnešių drąsos, ryžto, pasiaukojimo, švietuolių atkaklumo ir visos tautos vieningumo bei ištikimybės

tradicijoms dėka nepamiršome tada gimtosios kalbos – lietuviškai rašyti, skaityti ir mąstyti.

Sveikiname visus ištikimus ir naujus "Tremtinio" skaitytojus artėjančios Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga. Ir ypač džiaugiamės, kad šiais ypatingais – Kalbos ir knygos – metais Jus pasieks ir jubiliejinis – 600-asis jau šešiolikis metų leidžiamo Jūsų ir mūsų laikraščio "Tremtinys" numeris.

Tikimės, kad būsime kartu ir toliau – nes juk be Jūsų, brangūs mūsų rašytojai ir skaitytojai, nebūtų ir mūsų – Jums dirbančios redakcijos ir kas savaitę Jus aplankančio "Tremtinio". Rašykite, skaitykite – o mes stengsimės būti Jums informatyvūs, įdomūs ir pateisinti Jūsų lūkesčius.

"Tremtinio" redakcija

Edmundas SIMANAITIS

Tamsiosios praeities viltinga užbaiga

1863 m. pavasarį sukilimas buvo beveik numalšintas. Tų metų gegužę caras paskyrė pėstininkų generolą M. Muravjovą Vilniaus generalgubernatoriumi ir Šiaurės Vakarų krašto viršininku. Lietuvos vardą minėti raštuose ir kalbose buvo griežtai uždrausta. Generalgubernatorius gavo užduotį – įgyvendinti etninę lietuvių gyvenamose žemėse "rusų pradų atkūrimo" programą. Programa numatė neleisti "lenkų kilmės" asmenims, prie kurių priskiriami ir etniniai lietuviai, dirbti jokioje valstybės tarnyboje. Pirmumo teise į tarnybą bus skiriami iš imperijos centro gubernijų atkeliami rusai stačiatiki-

kiai. Katalikų Bažnyčia turi būti visapusiškai varžoma, o jos veikla griežtai kontroliuojama. Sukurti itin palankias sąlygas stačiatikybei įsišaknyti. Sparčiai steigti rusiškas mokyklas, kuriose dirbtų tik rusai mokytojai. Skatinti rusus iš centrinių imperijos gubernijų keltis į Šiaurės Vakarų kraštą. Vienas iš svarbiausių reikalavimų – pakeisti lietuvių raštijos lotynišką abėcėlę kirilica.

Įsteigtose rusų mokyklose buvo diegiama šovinizmo dvasia, skiepijamas nuolankumas rusų valdininkams ir visokeriopai plečiamas stačiatikių tikėjimas Lietuvoje.

(keliamo į 4 psl.)

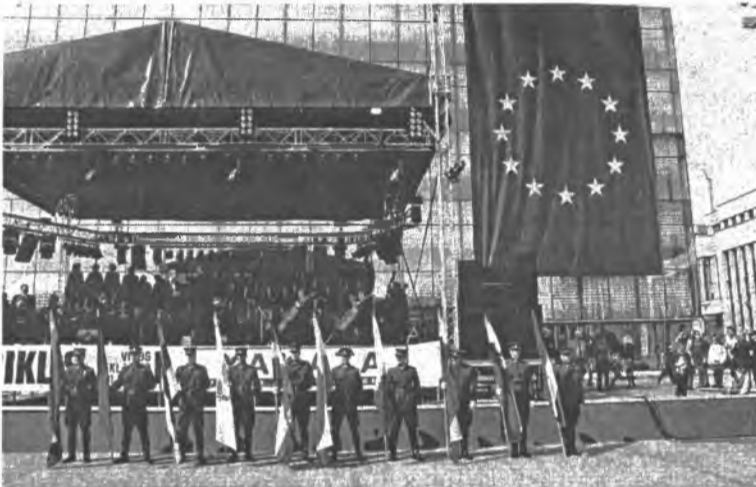
Mes – jau europiečiai!

"Tai mūsų džiaugsmo ir šventės akimirka", – sakė Europos Komisijos vadovas Romanas Prodis atsakydamas į žurnalistų užduotą klausimą, kokia jo nuotaika didžiausio ES istorijoje plėtros etapo išvakarėse.

Sveikiname "Tremtinio" skaitytojus, buvusius politinius kalinius ir tremtinius, rezistencijos kovų dalyvius.

Jie visada tikėjo, kad Lietuva ne tik bus laisva, bet ir integruosis į pažangių valstybių sambūrį. Linkime kiekvienam mūsų valstybės piliečiui darbais, kultūros bei mokslo pasiekimais suteikti dar turiningesnę atspalvį pačiai įtakingiausiai senojo žemyno organizacijai.

"Tremtinio" redakcija

Valstybių, įstojusių į ES, vėliavos Vienybės aikštėje, Kaune
Jono Ivaškevičiaus nuotrauka

Ažuolėlio sodinimas Seimo kiemelyje, Vilniuje

Stasys GVILDYS

Plechavičiukų žygis

Vasario 21 d. iš visos Lietuvos suvažiavę plechavičiukai iškilmingai paminėjo Vietinės rinktinės 60 m. sukaktį Kaune. O žygis per Lietuvą Vietinės rinktinės ir jos vado gen. Povilo Plechavičiaus keliais buvo planuojamas pavasarį.

Laukėm pavasario

Iš anksto buvo numatytas ir su Krašto apsaugos ministerija (KAM) suderintas kelionės maršrutas ir eismo reguliavimas, transportas, grafikai, lan-

kytinos vietos bei renginiai.

Žygis įvyko balandžio 24-25 dienomis. Žygio dalyviai – žilagalviai plechavičiukai, jau solidaus amžiaus, tačiau kupini ryžto ir energijos.

(keliamo į 5 psl.)

Aktualijos

■ Iki ketvirtadienio 18 val. kviečiame pasirašyti už mūsų remiamus kandidatus į prezidento postą: Petrą AUŠTREVICIŲ ir Valdą ADAMKŲ.

■ Šalies parlamentas ypatingos skubos tvarka priėmė Prezidento rinkimų įstatymo pataisas, kurios draudžia R. Paksui vėl siekti prezidento posto.

■ Seimo etikos ir procedūrų komisija nustatė, kad Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos seniūnas A. Kubilius, būdamas laikinosios komisijos AB "Mažeikių nafta" privatizavimo aplinkyboms tirti nariu, nepažeidė nei viešųjų ir privačių interesų, nei LR Seimo Statuto nuostatų. Tačiau komisija rekomendavo A. Kubiliui nusišalinti nuo komisijos darbo, jei būtų svarstomi klausimai, liečiantys jį patį.

■ "Mažeikių naftos" privatizavimą tirianti Seimo laikinoji komisija antradienį nesulaukė liudyti pakviesto iš prezidento pareigų per apkaltą pašalinto Rolando Pakso.

■ Užsienio reikalų ministras A. Valionis teigia, kad Lietuvai nebūtina rengti referendumo patvirtinti Europos Konstituciją. Europos Konstitucija galima ratifikuoti Seime. Taip daroma daugelyje ES valstybių.

■ Naujasis Lietuvos ambasadorius Ispanijoje M. Laurinkus sieks, kad ši Viduržemio jūros regiono valstybė kuo anksčiau atvertų darbo rinką Lietuvos piliečiams.

■ Lietuvos ir Lenkijos grįžimo į Europos erdvę bei Lietuvos ir Lenkijos sutarties dėl draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo 10-mečio proga mūsų šalyje lankosi buvęs Lenkijos prezidentas L. Valensa.

■ Lietuvos krašto apsaugos ministerija teigia, kad planuojamas NATO susitarimas su Rusija dėl ginkluotųjų pajėgų statuso nepakeis karinio tranzito per Lietuvą tvarkos.

■ Irake vis stiprėjant pasipriešinimui Jungtinės Valstijos nusprendė kol kas laikyti Irake sustiprintas maždaug 135 tūkst. karių pajėgas.

■ Estija nepasirengusi priimti pabėgėlių, jeigu jie pradės masiškai prašyti suteikti prieglobstį šalyje, mano parlamento Konstitucijos komisijos pirmininkas Urmas Reinsalus. Iki šiol Estijoje prieglobsčio prašė keli žmonės.

Žinios iš Seimo

Formuluoti nacionalinę idėją

Gegužės 1 d. Vilniuje įvyko Tėvynės sąjungos tarybos posėdis, kuriame buvo aptartos prezidento rinkimų ir kitos politinės aktualijos, patvirtintas rinkimų į Europos Parlamentą kandidatų sąrašas, papildytas Seimo rinkimų vienmandačių apygardų kandidatų sąrašas.

Nauji uždaviniai

Gausiai į tarybos posėdį susirinkę TS nariai buvo pasveikinti Tėvynės sąjungos 11-ojo gimtadienio ir Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą proga, ypatingą padėką išreiškiant pirmajam nepriklausomos Lietuvos vadovui Vytautui Landsbergiui, kuris Europos Parlamente iš stebėtojo tampa tikruoju nariu. Ta proga parodytas ką tik Algio Ramanausko studijos sukurtas dokumentinis filmas apie Vytautą Landsbergį. TS tarybos nariai pritarė, kad jis būtų rodomas Europos Parlamento ir Seimo rinkimų kampanijų metu. Filmo pagrindą sudaro V.Landsbergio pasakojimas, į kurį įterpti istoriniai kadrai, šeimyninio bei muzikinio gyvenimo akimirkos.

Buvo pasveikinti Tėvynės sąjungos atstovai, Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą proga įvertinti valstybiniais apdovanojimais: Andrius Kubilius, Rasa Juknevičienė, Laima Andrikiienė, Rimantas Dagys ir Egidijus Vareikis.

„Sunku iš karto įvertinti šios dienos svarbą, – sakė apžvelgdamas politinę padėtį A. Kubilius. – Manau, reikės dar 20 metų, kad gerai suvoktume gegužės 1-osios ir balandžio 2-osios sprendimus. Išskyla nauji uždaviniai. Iki šiol buvo aiškūs siekiniai: ES, NATO, rinkos ekonomika ir demokratija. 1990 m. nutiesti bėgiai mus vedė viena kryptimi. Stotelė, kurią tuomet mes matėme ir kurios niekas kitas nematė, pasiekta. Dabar išskyla klausimas, kur kitos stotelės. Eidami į birželio 13-osios ir rudens Seimo rinkimus, mes jau turime aiškiai žmonėms pasakyti, kas toliau. Džiaugiuosi, kad Tėvynės sąjunga yra pasiruošusi naujam iššūkiui, naujam darbui formuluoti nacionalinę idėją – Lietuvos Europos Sąjungoje idėją. Mes buvome ir turime būti priekyje to žygio, kurio tik pirmąjį etapą – pačią trumpiausią atkarpą – nuėjome. Pirmiausia mums reikia aplenkti estus, paskui portugalus, po to dar lieka airiai ir vokiečiai. Ir mes tai tikrai padarysim.“

Dėl Lietuvos prezidento rinkimų

TS pirmininkas A. Kubilius išdėstė nuomonę apie politinę situaciją, susiklosčiusią dėl neeilinių prezidento rinkimų: „Mūsų pozicija

šiandien remiasi keliais pagrindiniais argumentais: negalima leisti Rolandui Paksui laimėti dar vienerių prezidento rinkimų; negalima rizikuoti Valdo Adamkaus autoritetu; jis rinkimuose turi dalyvauti tik tada, jeigu yra akivaizdi tikimybė, kad laimės; jau pirmajame rinkimų ture centro dešinei turi atstovauti tik vienas kandidatas.

R.Paksas neturi konstitucinės teisės dar kartą dalyvauti prezidento rinkimuose, bet tai dar reikia įrodyti socialdemokratams, paskendusiams vidinėse intrigose, arba teismui.

Kad būtų išvengta praėjusių rinkimų katastrofos, reikia susitarti dėl kiek galima platesnės paramos kandidatui, kuris galėtų ne tik laimėti rinkimus, bet ir tinkamai valstybiškai vykdyti prezidento pareigas. Mes žinojome, kad platesnę paramą sutelkti galima nepartiniais kandidatais, todėl nuo pat pradžios atsisakėme idėjos kelti savo partijos kandidatą, nors buvo ir dabar siūlomos prof. V.Landsbergio, R.Juknevičienės ar A.Kubiliaus kandidatūros. Mūsų įsitikinimu, kitų partijų parama mūsų partijos lyderių kandidatūroms būtų minimali. Todėl kitoms partijoms siūlėme tartis dėl bendros paramos nepartinių V.Adamkaus ir P.Auštrevičiaus kandidatūroms. Šios kandidatūros šiandien yra vienintelės, kurias remia kelios partijos.

Negalime leisti, kad V.Adamkus dar kartą pralaimėtų rinkimus. Tai būtų nepateisinama nei V.Adamkaus, nei visos centro dešinės atžvilgiu. Mes manome, kad rinkimų kampanija prieš V.Adamkų bus agresyvi. Nerimą kelia tai, kad jį remiame tik mes ir centro liberalai. Visa žadėta socialliberalų ir A.Brazausko parama liko ir liks pažadais. Mūsų pozicija neturi būti suprasta kaip nuoseklios paramos V.Adamkaus sumažėjimas. Esame įsitikinę, kad toks atsargumas, kurio mes šiandien emėmės, yra būtinas išsaugoti V.Adamkaus autoritetą Lietuvai. Kairiesiems būtų suteikta per didelė dovana, jeigu pergalę pasiektų Č.Juršėnas ar K.Prunskienė, dar sutriuškinant V.Adamkų. Todėl nesame vienpusiški kaip kitos partijos, remiančios V.Adamkų.

Štai tokių motyvų vedami mes paskelbėme, kad remia-

me ne tik V.Adamkų, bet ir P.Auštrevičių, kartu sakydami, kad pirmajame rinkimų ture turės likti tik vienas iš jų. Parašų P.Auštrevičiui remti jau surinkta daugiau kaip 20 tūkst., šiuo metu jie skaičiuojami. Turės likti tas, kuriam bus daugiau galimybių laimėti arba kurio pralaimėjimas bus mažiau skausmingas.

Ambasadoriaus P.Auštrevičiaus kandidatūrą mes nagrinėjome jau nuo pat Naujųjų metų. Jį pažįstame kaip tvirtą valstybininką, nebijantį imtis atsakomybės ir sunkių darbų. TS prezidiume už jo parėmimą pasisakė dauguma, jį tvirtai parėmė politinių kalinių ir tremtinių atstovas TS prezidiume Antanas Lukša.“

Sprendimas priimtas

Kaip rodo sociologinių apklausų duomenys, jeigu P.Auštrevičių paremtų V.Adamkus ir jis liktų vienintelis centro dešinės kandidatas, jis ne tik pakliūtų į antrąjį turą, bet ir turėtų galimybės rungtis dėl pergalės. Nuo balandžio pradžios jo šansai, lyginant su R.Paksu, išaugo dvigubai ir dabar laimėtų 2:1. TS mano, kad P.Auštrevičių rinkimuose būtų sunkiau pulkti negu V.Adamkų.

“Tokių motyvų vedami mes prezidiume priėmėme sprendimą remti abu kandidatus ir rinkti už abu parašus. Vėliausiai gegužės 28 d. turės likti vienas kandidatas. Tokią galimybę numato įstatymas. Iki to laiko vykdysime visuomenės nuomonės tyrimus ir seksime jos kaitą,” – sakė A.Kubilius.

Po to diskusijose dalyvavo įvairių regionų atstovai. Nuomonių buvo įvairių: kai kurios apylinkės tvirtai pasisako už P.Auštrevičių, tačiau jaunimas mano, kad R.Pakso pavyzdys rodo jauną kandidatą esant nepatikimą, ir toliau remia V.Adamkų; o Sąjūdis siūlo kelti prof. V.Landsbergio kandidatūrą. Dėl to pasisakė A.Kubilius ir V.Landsbergis pareiškė, kad kelti naujas kandidatūras jau vėlu, tuo labiau kad partijos jau apsispręsta remti nepartinius kandidatus.

Taryba bendru sutarimu patvirtino 26 kandidatų į Europos Parlamentą sąrašą. Į Seimo rinkimų vienmandačių kandidatų sąrašą įtraukti nauji kandidatai ir informuota, kad kai kurie jų jau aktyviai ruošiasi rinkimams. Artimiausiu metu „Europa City“ viešbutyje, Vilniuje, pradės veikti Tėvynės sąjungos rinkimų štabas.

Audronė V.ŠKIUDAITĖ

Kelias R.Paksui į prezidentūrą užkirstas

Antradienį Seimas surado pakankamai ryžto ir valios užkirsti kelią apkaltos būdu iš prezidento posto pašalintam Rolandui Paksui kandidatuoti į prezidento postą. Tie, kurie suprato, kaip Lietuvai negerai būtų, jei triskart šiurkščiai Konstituciją pažeidęs ir priešai sulaužęs R.Paksas dalyvautų priešlaikiniuose prezidento rinkimuose, dabar gali pasidžiaugti, kad teisingumas šalyje vis dėlto yra. Tiesa, kai iš Seimo žvalgaisi į motyvus, dėl kurių šis leido taip sau pasielgti, tampa ne taip džiugu. Mat kovoti už teisingumą ilgą laiką buvo likusi tik Tėvynės sąjunga. Kitoms partijoms R.Pakso dalyvavimas rinkimuose buvo naudingas.

Iki pat paskutinio balsavimo antradienį, kai buvo priminėjamos J.Razmos pateiktos Prezidento rinkimų įstatymo pataisos, kurios turėjo užkirsti kelią R.Paksui į prezidentūrą, nebuvo aišku, ar valdančioji dauguma jį priims. Mat kai prieš savaitę pirmą kartą Seime buvo mėginama jas pateikti, posėdžių salėje kilo tikras skandalas. Konservatoriai puolė propakistai – liberaldemokratai, pietu stojosi socialdemokratas Vytenis Andriukaitis – nekorktiškai įžeidinėjo Rasą Juknevičienę ir rusiškai konservatorius išvadino „paslaugiais kvailiais“. Paskelbus, kad Teisės departamento išvados, kurias parengė buvusi R.Pakso bendražygė Birmontienė, yra neigiamos šiai pataisai, posėdis pakriko ir buvo nutrauktas. Pataisos neleista net pristatyti. To dar nėra buvę šios kadencijos Seime.

Žurnalistų apgulti politi-

kai, konkrečiai t.y. prezidento pareigas A.Paulauskas, pareiškė, kad premjeras A.Brazauskas buvo žadėjęs savo partiečių socialdemokratų paramą šiai pataisai. Diplomatus kaukės buvo nuimtos, visi sutrikę ir įniršę nebeslėpė jokių užkulisių susitarimų. Bet kaip tik tąkart A.Brazausko Lietuvoje nebuvo. Taip pat buvo išvykęs ir pataisos rėmėjas – įtakingas socialdemokratas Aloyzas Sakalas. Valdančioji Seimo kairė vis dėlto pabijojo savo vadų ir nepateiktą konservatorių pataisą atidavė svarstyti Seimo teisės ir teisėtvarkos komitetui, kuriam, beje, vadovauja A.Sakalas.

Žinoma, A.Sakalui ir A.Brazauskui grįžus į Lietuvą, drąsieji socialdemokratai pritrilo. Teisės ir teisėtvarkos komitetas pasikvietė daugiau teisės specialistų ir priėjo išvadą, kad J.Razmos pataisa neprieštarauja Konstitucijai. Tiesa, tą pačią dieną šnekinas Seimo narys R.Šukys, Konstituciniame Teisme buvęs pagrindiniu kaltintoju R.Pakso byloje, buvo nusiteikęs skeptiškai ir prognozavo prastą šios pataisos likimą, tikino pats nebalsuosiąs už ją.

Kitą dieną, antradienį, Prezidento rinkimų įstatymo pataisa vėl pateko į Seimo darbotvarkę. Po ilgų debatų jai pritarta. Salėje sėdėjęs R.Paksas neslėpė savo pasipiktinimo, o Seimą lygino su organizuotu nusikalstamumu ir vadino „organizuotu teisingumu“. Deja, Seimo daugumos verdiktas jam buvo negailestingas. Pataisa priimta 64 balsavus „už“, 17 – „prieš“ ir 5 susilaikius.

(keliamą į 3 psl.)

Anonsas

Lietuvos žiniasklaida šią savaitę paskelbė, kad didžiausias Lenkijos dienraštis „Gazeta Wyborcza“ specialiaame priede apie naujas ES nares Lietuvą pristatė su antrašte „Meilė, arba greičiau neapykanta“. Straipsnyje teigiama – esą „didžiausią lietuvių girtuoklį“ galima sudrausminti posakiu „elgiesi tarsi lenkų šlėkta“, nes „blogiausias lietuvių apibūdinimas – pavadinti jį šlėkta“. O lietuvių meilė lenkams neva lygi neapykantai.

Iš tiesų tikruosius lietuvių ir lenkų santykius dengia šiookie tokie politikų ir istorikų sukurti „prietemdymai“. Tas „prietemdymas“ dar ir šiandien keistais šešėliais gula ne tik ant nesenos istorijos puslapių, bet ir ant Laisvės kovų dalyvių bei tikrosios istorinės tiesos. Tereikia prisiminti visai neseną atsitikimą, kai kilo negarbingas šurmulys generolo J.Plečavičiaus ir jo vyrų atžvilgiu, po mirties jam suteikus valstybinį apdovanojimą. Tad jau kitame numeryje kviečiame skaityti „Tremtinio“ mėginimus atskleisti, ką reiškė praėjusio amžiaus vidury lenkų vykdyta „polonizacija“ Lietuvoje.

„Tremtinio“ informacija

Žinios iš Seimo

Įvykiai, komentarai

Kelias R.Paksui į prezidentūrą užkirstas

(atkelta iš 2 psl.)

Tą pačią dieną pritarta ir V.Andriukaičio inicijuotai Konstitucijos 56 straipsnio pataisai, kuri susikompromitavusiam pareigūnui neleistų bent penkerius metus kandidatuoti nei į Seimą, nei į prezidento postą. Taigi Seimas užkirto kelią R.Paksui į prezidentūrą ir, atrodo, užtikrintai užkirs galimybę būti išrinktam į Seimą.

Iki šio sprendimo Seimas ėjo lyg per kopas labai ilgu keliu. Nerangią kairiųjų valdančiųjų daugumą šiuo keliu vijo valstybe ir jos piliečių interesais besirūpinanti Tėvynės sąjunga. Minėtas J.Razmos įstatymo projektas nebuvo pirmas.

Viena pirmųjų įstatymo pataisų praėjusį mėnesį buvo pateikta A.Kubiliaus. Jis siūlė pataisyti Seimo rinkimų įstatymą taip, kad apkaltos būdu pašalintas pareigūnas negalėtų dalyvauti rinkimuose bent penkerius metus. Ši nuostata galiotų ir Prezidento rinkimų įstatymui. Valdantieji su besimėgaujama uolumu atmetė šį projektą, vos tik pateiktą Seimui.

Tada savo pasiūlymą pateikė Vytautas Landsbergis. Jis buvo apdairesnis, jau žinojo, kad Seimo dauguma nelabai trokšta teisingumo, tad pasiūlė "pagąsdinti" vieną kartą jau išmestą iš pareigų pretendentą į prezidento postą. V.Landsbergis siūlė, kad apkaltos būdu pašalintam pretendentui Vyriausioji rinkimų komisija rekomenduotų nekelti savo kandidatūros į LR prezidento postą ir perspėtų, kad Konstitucinio Teismo sprendimai yra galutiniai, neatšaukiami. O tokio pretendento prasižengimai "yra neišnykstantis pagrindas bet kada pradėti apkaltos procesą". Seimą valdantieji, turbūt neįžvelgdami grėsmės R.Paksui, tokią aptakią rekomendacinio pobūdžio pataisą apsvaistė ir priėmė. Bet sukilo naujo Konstitucijos prižiūrėtojo laikinai preziden-

to pareigas einančio Artūro Paulausko ambicijos ir jis šio įstatymo nepasirašė.

Žinoma, daugiausia triukšmo sukėlė trečias, dabar jau Jurgio Razmos, pasiūlymas Prezidento rinkimų įstatymą pakeisti taip, kad Konstituciją ir priesaiką sulaužęs buvęs prezidentas bent vieną kadenciją negalėtų dalyvauti rinkimuose.

Tuo tarpu šalyje buvo susiklosčiusi keistoka padėtis: rengiami priešlaikiniai prezidento rinkimai tam, kad būtų išrinktas kitas padorus žmogus vietoj tris kartus grubiai Konstituciją pažeidusio ir priesaiką sulaužusio Rolando Pakso. Ir tam pačiam susikompromitavusiam R.Paksui, daugiausia laiko praleidžiančiam prokurorų apklausose, vėl leidžiama kandidatuoti į tą patį postą.

Teisingumo ir taip pasigendantys šalies piliečiai dėl šios priežasties dar labiau nervinosi, pasipiktinę atakavo įvairias pokalbių laidas, politikuodami skundėsi gydytojams, apsilankydami pas juos neva dėl pavasarinio nerimo ar depresijos, ir baigė išpirkti raminamųjų atsargas. Dėl to daugiausia laimėjo tik minėtų vaistų gamintojai, negaliųjų valerijonų prekeiviai turguose ir... valdantieji socialdemokratai.

Pastarieji teisinosi, kad Konstitucijoje ir įstatymuose yra spraga, dėl kurios neva nerandama teisinio pagrindo, kaip R.Paksą nuo šio naujo "skrydžio" Lietuvos sąskaita sustabdyti. Tai yra visiška netiesa.

Pirmiausia LR prezidento rinkimus apibrėžia ne tik Konstitucija, bet ir rinkimų įstatymai. Taip parašyta toje pačioje Konstitucijoje. Vadinasi, nepaisant to, kad kairiųjų valdančioji dauguma nespėtų pataisyti Konstitucijos iki priešlaikinių prezidento rinkimų (mat tai yra keletą mėnesių trunkanti procedūra) ir taip užkirsti kelią R.Paksui bei išgelbėti lietuvius

nuo juodųjų technologijų ir "draugų" iš Rusijos kvailinimo kampanijų, ji galėtų pataisyti kokį nors rinkimų įstatymą.

Dėl to, kad valdantieji "labai nepavargtų", Tėvynės sąjungos frakcija Seime ėmė teikti tokias įstatymų pataisas. Atrodė, kad viena aršiausių apkaltos iniciatorių – Tėvynės sąjunga buvo lyg vienišas karys lauke: kitos politinės jėgos, susirūpinusios, kaip naudingiau išnaudoti susikompromitavusio R.Pakso dalyvavimą būsimuose rinkimuose, net girdėti nenorėjo apie kažkokius teisingumo principus. Jiems nė motais buvo, kad gydytojais jau televizijos laidose kalbėjo, kad padaugėjo išvargintų neteisybės ir politikos chaoso žmonių susirgimų. Buvo lyg ir spjaudoma į teisingumą ir moralę: jie žaidė partinius žaidimus "pelnyk kuo daugiau naudos sau".

Kas gi privertė (ypač kairiuosius) politikus pagaliau susirūpinti dėl R.Pakso? Atsakymą galėtų duoti šios savaitės pradžioje interneto svetainės "Delfi" užsakymu atlikti viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės "Spinter" tyrimai. Jie skelbia, kad už V.Adamkų ketina balsuoti 25 proc., už R.Paksą - 22 proc., už P.Auštrevičių - 7 proc., už valdančiosios daugumos iškeltus kandidatus Č.Juršėną bei V. Blinkevičiūtę - 6 proc. rinkėjų. Žodžiu, į antrąjį rinkimų turą išeitų V.Adamkus ir R.Paksas. Kas galėtų atiduoti savo balsus V.Adamkui? Žinoma, tik dešiniųjų remiamas P.Auštrevičius. Ir viskas. Visi kairiųjų mylėtojai greičiausiai balsuotų už R.Paksą. Ši reali matematika buvo geras pagrindas pagaltoti partijoms, ar žaisti toliau savo žaidimėlius, ar susimąstyti. Būtų gerai, jei tai te būtų vienas iš spėjimų. Norėtusi tikėti, kad, be Tėvynės sąjungos, šalyje yra dar bent viena valstybiškai mąstanti ir valstybe besirūpinanti partija.

Ingrida VĖGELYTĖ

Prie pilietinio karo ribos

Išrinkus naująjį provakarietišku pažirū Gruzijos prezidentą Michailą Saakašvilį suaktyvėjo įvairių Gruzijos rajonų separatistai. Niekas net neabejoja, kad tai vyksta kurstant Maskvai ir su pačių aukščiausių Kremliaus pareigūnų žinia ir palaiminimu. Tiesa, ir valdant buvusiam prezidentui Eduardui Ševardnadzei nuo Gruzijos faktiškai buvo atplėšta ne tik Abchazija, bet iš dalies ir Pietų Osetija bei Adžarija. Pastarosios vienvaldis valdovas Aslanas Abašidzė, pasiskelbęs Adžarijos prezidentu, įvedė Adžarijoje tiesiog feodalinį valdymą. A.Abašidzė saugoja tūkstantis asmens sargybinių! Dar jo žinioje du tūkstančiai vadinamosios nacionalinės gvardijos smogikų, kurių nemažą dalį sudaro kriminaliniai nusikaltėliai ir šiaip lengvo gyvenimo mėgėjai. "Gvardiečiai" ir Aslano Abašidzės apsaugininkai terorizuoja taikius gyventojus, žiauriai muša protesto akcijų dalyvius, drįstančius pareikšti savo nuomonę apie feodalinį A.Abašidzės režimą. Pats Adžarijos "prezidentas" labai daug laiko praleidžia pas savo tikruosius šeimininkus Maskvoje. Ten susitinka su oficialiais valdžios pareigūnais, Valstybės Dūmos deputatais, rengia spaudos konferencijas.

Kai Gruzijos prezidentu po "rožių revoliucijos" buvo išrinktas M.Saakašvilis, A.Abašidzė tapo itin dažnas svečias Maskvoje ir ten būdamas beveik atvirai kalba apie galimą Adžarijos prisijungimą prie Rusijos. Tą patį daro ir Abchazijos bei Pietų Osetijos vadovai. Daugelis šių autonomijų gyventojų turi Rusijos pilietybę.

Neseniai įtampą tap Gruzijos ir Adžarijos dar labiau paaštrino įvykis, kai Adžarijoje dislokuotos Gruzijos kariuomenės 25-osios brigados vadas generolas Romanas Dumbadzė pareiškė, kad jis ir jo pavaldiniai nuo šiol klausys tik Adžarijos "prezidento" Aslano Abašidzės įsakymų. Tbilisis nedelsiant iškėlė generolui ir kai kuriems brigados karininkams baudžiamąją bylą už priesaikos ir tėvynės išdavimą. Tuo metu Rusijos spauda, nors ir netiesiogiai, kaltina Tbilisį, kad jis rengiasi užpulti Adžariją ir įvesti ten savo kariuomenę. Pavyzdžiui, "Rosijaskaja gazeta" gąsdina, kad Gruzijos karinių jūrų pajėgų vadas viceadmirolas G.Iremadzė lankėsi Graikijoje ir ten pasiskolino raketinį karo laivą, kuris esą raketomis apšaudys Adžarijos teritoriją. Praėjusią savaitę A.Abašidzė kreipėsi laišku į Rusijos prezidentą V.Putiną ir JAV prezidentą

Džordžą Bušą bei Rusijos Dūmą ir JAV Kongresą ragindamas sustabdyti Tbilisio "agresiją".

Tačiau, kaltindamas Tbilisį, A.Abašidzė pats visokiais būdais aštrina padėtį ir rengia vis naujas provokacijas. Jis paskelbė Adžarijoje nepaprastą padėtį ir susprogdino du tiltus iš Adžarijos į Gruziją. Savo ruožtu Gruzijos prezidentas M.Saakašvilis paragino A.Abašidzė per dešimt dienų nuginkluoti savo formuotes. A.Abašidzė atmetė tokį reikalavimą ir dar labiau ėmė provokuoti konfliktą. Prie Adžarijos administracinės sienos ėmė teikti ginkluotus smogikus, prie vadinamosios vyriausybės pastato dislokuoti keli tankai, o paties A.Abašidzės rezidenciją saugo zenitinės artilerijos baterijos. Maskva paskelbė savo karinėje bazėje, Adžarijoje, karinę parengtį. Galima priminti, kad Rusija savo karinius dalinius, dislokuotus Adžarijoje, Abchazijoje ir Pietų Osetijoje, vadina taikdariais, nors rusų kariškiai remia ir ginkluoja separatistus. Rusijos užsienio reikalų ministerijos pareigūnai pranešė, kad Maskva įdėmiai stebi padėtį, ir pabrėžė, jog bandymai jėga išspręsti konfliktą gali sukelti katastrofiškas pasekmes. Žinoma, Maskva nesako, kas iš tiesų kursto neramumus ir kas siekia atplėšti Adžariją nuo Gruzijos.

Savo ruožtu JAV valstybės departamentas irgi išreiškė susirūpinimą dėl blogėjančios padėties Gruzijos ir Adžarijos pasienyje.

Atrodo, kad pačios Adžarijos gyventojams jau nusibodo A.Abašidzė ir jo klanu siautėjimas. Į Batumio uosto gatves išėjo apie 15 tūkst. demonstrantų, daugiausia studentų, reikalaujančių A.Abašidzės atsistatydinimo. Demonstrantus žiauriai mušė diktatoriaus "gvardiečiai" ne tik lazdomis, bet ir vandens patrankomis. Nemažai policininkų atsiskė paklusti A.Abašidzės įsakymui susidoroti su demonstrantais ir pereina į opozicijos pusę. Į Batumį bando atvykti daugiau žmonių iš kitų Adžarijos vietų. Pranešama, kad diktatoriui ištikimi smogikai užtvėrė visus kelius, vedančius į Batumį. Taip pat vis dažniau pasirodo pranešimų, kad A.Abašidzė bus priverstas atsistatydinti ir sprukti į Maskvą, nes tikriausiai bus areštuotas už nusikaltimus valstybei. Tas pats laukia ir jo sėbrų, nes, pasak Gruzijos ambasadoriaus Maskvoje Konstantino Kemularijos, Abašidzė supa valstybės nusikaltėliai, tarp kurių yra ir samdytų žudikų.

Jonas BALNIKAS

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"!

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių. Tik labai prašome atkreipti dėmesį į tai, kad siųsdami "Tremtinio" prenumeratos čekius grafoje - Pay to the order of - rašykite: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. Jei užrašysite "Tremtiniui", bankas tokio čekio nepriims.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

(atkelta iš 1 psl.)

Lietuviai kiek galėdami vengė į jas leisti savo vaikus. Visose įstaigose kabėjo rusiški užrašai didelėmis raidėmis: "Lietuviškai kalbėti griežtai draudžiama".

Lietuvybės gaivintojai ieškojo būdų, kaip apeiti spaudos draudimą. Vienas iš jų – spausdinti laikraščius ir knygas gotiškais raidėmis. Vilniaus vicegubernatorius Ochremenka savo 1872 m. sausio 27 d. rašte gubernijos viršininko kanceliarijai rašė: "Dabar ėmė rodytis iš užsienio įvairių rūšių leidiniai žemaičių kalba, spausdinti gotišku šriftu. Kadangi galiojantis draudimas naudoti lenkų abėcėlę, (...) turėjo tikslą pakeisti šią abėcėlę rusiškai, (...) tai Vyriausioji spaudos reikalų valdybos taryba ir vokiško šrifto atžvilgiu pripažino būtinu laikytis aplinkraščio Nr.141 nurodytos krypties, uždraudžiant ateityje įvežti iš užsienio leidinius žemaičių kalba, spausdintus gotišku šriftu."

Agresyviausias – imperinis nacionalizmas

"Istorijos patirtis rodo, kad daugiatautės valstybės, mechaniškai sujungusios įvairias tautas, negali sudaryti sąlygų joms kultūriškai plėtotis, o tik veltui eikvoja energiją ir išteklius dirbtinei vienybei palaikyti. Valdančioji tauta visuomet siekia įtvirtinti savo tariamą pranašumą. Tuo pasireiškia didžiavalstybinis nacionalizmas – pats agresyviausias ir grobuoniškiausias. Griebiamasi melo ir demagogijos. Anuomet gimnazijose buvo aiškinama, kad Šiaurės Vakarų kraštas buvęs iš seno rusiškas,"- konstatuoja akademikas Z.Zinkevičius knygoje "Bendrinės kalbos iškilimas" (Vilnius, 1992). Rusijos ministrų kabinetas 1886 m. pripažino, kad lietuvių kalba jau išnykusi ir ji, kaip tyrimų objektas, gali dominti tik mokslininkus. Tačiau buldozerinė imperinė politika nepalaužė pavergtos tautos dvasios.

Spaudos uždraudimas neturi analogo pasaulio istorijoje. Mūsų amžiuje tokie okupacinės valdžios veiksmai kvalifikuojami kaip genocido politikos sudėtinė dalis pavergtos tautos atžvilgiu. Rusų mokyklos buvo nepopuliarios. Po apylinkes vaikščiojantys mokytojai, žmonių vadinti daraktoriais, slapta mokė kaimo vaikus lietuviš-

kai rašyti ir skaityti. Knygnešiai iš Rytprūsių gabeno knygas ir laikraščius į Didžiąją Lietuvą. Tai buvo itin sunkus metas tautai, kuri jau kaupė jėgas atgimimui.

Lietuviškų raštų laužai

Daugelis knygnešių buvo įkalinti, kiti patyrė Sibiro tremtį. Lietuviški laikraščiai buvo atiminėjami ir deginami porą kartų per metus Kaune, buvusios gubernatūros kieme, ir Vilniuje, miesto valdybos kieme. Spausdintas žodis visada būdavo galingas įrankis tautinės savimonės idėjoms skleisti, teisėms ir tiesai ginti. Tą suvokė ne tik imperinės politikos įgyvendintojai, bet kur kas ryškiau ir atsakingiau pasmerkoji išnykti tauta. Ir lietuvių tauta šią 40 metų trukusią kovą laimėjo. Spaudos draudimas buvo panaikintas 1904 m. gegužės 7 d. O kitų metų gruodžio 4-5 d. Vilniuje apie 2000 įvairių visuomenės sluoksnių delegatų pasmerkė Rusijos imperinę politiką ir pareikalavo plačios autonomijos. Suvažiavimas gavo Didžiojo Vilniaus Seimo vardą. Seime pirmą kartą buvo sugiedota Vinco Kudirkos "Tautiška giesmė", kuri vėliau tapo nepriklausomos valstybės himnu. Šis įvykis aiškiai parodė tautos valią siekti laisvės ir savarankiško gyvenimo.

Nutautinimo politika sovietmečiu

Imperinė politika buvo tęsiama nelyginamai didesne apimtimi sovietams okupavus šalį.

Ypač brutalus, beatodairiškai ir negailestingai žlugdantis lietuvių buvo Stalino reikalavimas steigti daugiau lenkiškų mokyklų. Per keletą metų buvo uždarytos net 367 lietuviškos mokyklos Vilniaus krašte. Imperinės politikos tikslas buvo toks pat – slopinti tautiškumą, kelti nepasitikėjimą tarp tautų. Tik vieni rusai turėjo privilegiją bet kuriame Sovietijos krašte mokyti savo vaikus gimtąja kalba. Skaudančia širdimi, lietuviai buvo verčiami leisti savo vaikus į rusų ar lenkų mokyklas. Po lietuviškų mokyklų uždarymo buvo numarinta ir lietuviška spauda.

Straipsnio apimtis neleidiama paminėti daugelio kitų būdingų šiurkščios nutautinimo politikos faktų. Tačiau ypač skaudūs genocido, o drauge ir karo nusikaltimai buvo įvykdyti Rytų Prūsijoje. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui viena Rytprūsių dalis buvo perduota valdyti Lenkijai, kita okupuota senųjų baltų žemių dalis Stalino sprendimu buvo priskirta Rusijai. Rusija prisiskyrė Sovietų sąjungai. Stalinas senąsias baltų žemes priskyrė Rusijai. Mažoji Lietuva lietuvių kultūrai turi išskirtinės reikšmės: čia 1547 m. buvo išleista pirmoji lietuviška knyga, pirmoji lietuvių kalbos gramatika (1653), pirmasis Biblijos vertimas į lietuvių kalbą... Šioje žemėje buvo sukurtas pasaulinio garso šedevras - lietuvių literatūros pasididžiavimas Kristijono Donelaičio poema "Metai".

Sisteminiai naikinami kultūriniai palikimai

"Vyresnysis brolis", taip mėgo save tituluoti raudonojo imperializmo propagandininkai, giliai atsikrenkštę nusispjovė į "lygaus tarp lygių" mažesniojo brolio kultūrinį palikimą. Tolminkiemis, kur pastorius K. Donelaitis gyveno ir kūrė, pervadintas į Čistyje Prudus. Lietuvių kultūros korifėjaus gimtavieta - Lazdynėliai sunaikinta, pervadinta į rusišką Vyšniovką ir paversta šiukšlynu. Vargu ar labiau galima pasityti iš baltų istorijos, lietuvių kultūros palikimo, lietuvių kalbos ir žmogiškojo orumo. Maža to, visi senieji vietovardžiai ir hidronimai, atlaikę germanizacijos bangas, naujojo okupanto buvo be mažiausių skrupulų pakeisti rusiškais. O "Didžioji sovietinė enciklopedija" Rytprūsius pavadino "nuo seno rusų žeme." Krašto senbuviai, tarp kurių nemažai buvo ir lietuvių, žiauriai išžudyti, ištremti, o nuniokotas kraštas kolonizuotas ateivių iš Rusijos centrinių sričių. Bet tai jau – ne šio rašinio tema.

Penkių okupacijų žala milžiniška

Praėjo 140 metų, kai buvo uždrausta Lietuvoje minėti Lietuvos vardą ir kalbėti lietuviškai. Praėjo visas šimt-

metis, kai atgimstanti lietuvių tauta atsikovojo teisę kalbėti, rašyti, skaityti gimtąja kalba. Per šį laikotarpį Lietuva patyrė penkias okupacijas: carinės Rusijos, kaizerinės Vokietijos, komunistinės Sovietų sąjungos, nacistinės Vokietijos ir pusę amžiaus trukusią sovietų. Tris kartus pasauliui skelbta Lietuvos nepriklausomybė. Spaudos atgavimo faktą norėtusi laikyti... pergale. Neklystame taip sakydami, tačiau ši pergalė vertintina ir kaip įsakmus išpėjimas nepamiršti žiaurios ir neteisingos praeities. Strateginiai imperializmo tikslai ir kėsmai išliko tie patys. Keičiasi tik grobuoniškos politikos įgyvendinimo metodai ir taktika. Penkių okupacijų padaryta žala visose gyvenimo srityse yra milžiniška. Tad tautos apsisprendimas įstoti į Šiaurės Atlanto Aljansą yra natūralus ir būtinas savisaugos žingsnis, kuriam nėra alternatyvos.

Pilietiniu atžvilgiu būtų nedora peikti Antrosios Respublikos Spaudą, jos Knygą, jos Mokyklą. Esame posovietinė visuomenė ir sveikėjimo procesas vyksta nesulaikoma. Norėtusi greičiau išmokti dirbti vakarietiškai, uždirbti vakarietiškai, o gyventi... lietuviškai, na, panašiai, kaip danai gyvena danaiškai, o airiai airiškai.

Tikinčiųjų ir buv. tremtinių balso negirdėti

Tačiau rašant ar kalbant apie spaudą paširdy skaudžiai dilgteli. Kas nutiko, kad į 15-uosius metus įžengusioje laisvoje šalyje, kurioje, apklausų duomenimis, per 80 procentų tikinčiųjų, absoliuti dauguma katalikų, nei savaitraštis "Tremtinys", nei visuomenės laikraštis "XXI amžius" į mūsų radijo ir televizijos grandų Juozo Šalkausko akiratį nepatenka? Kasdien kartojamoje laidoje apžvelgiamos ne tik politikos ar ekonomikos naujienos, bet ir mados, kriminalai, nuotykiškai ar įvairenybės iš didžiatažinės, o ir mažesnio tiražo spaudos. Ar diktoriaus pats pasirenka, ką skaityti, ar jam tik paduodama, kas kruopščiai "glavlito" šiuolaikinio filialo cenzorių parinkta ir atrinkta? Teisė gauti informaciją yra viena iš pagrindinių žmogaus teisių.

Trečdalis tautos patyrė okupanto represijas. Savaitraštis "Tremtinys" nėra skirtas tik GULAG'o ir tremties atsiminimams. Jame keliamos ir nagrinėjamos visos aktualios visuomenę dominančios problemos. Argi skaudžiausiai nuo okupacijos nukentėjusiųjų nuomonė nėra verta dėmesio? Kodėl tai tiek kasdienėse, tiek ir savaitinėse spaudos apžvalgose apeinama mirtina tyła?

Sutapimų simbolika žadina viltį

Spaudos atgavimo 100-mečio jubiliejus mažne sutampa su dviem išskirtinės svarbos valstybei ir kiekvienam jos piliečiui įvykiams. Lietuva tampa NATO nare ir pirmą kartą per savo istoriją įgyja saugumo garantą globalizacijos plėtros sąlygomis ir už mažiausią kainą.

Nemažiau svarbus Lietuvos įstojimas į Europos Sąjungą. Tai pirmas toks neprievartinis darinys pasaulio istorijoje, didinantis ekonominę šalių tarpusavio priklausomybę ir stiprinantis solidarumą. Kartu tai įsipareigojimas siekiant bendros gerovės pripažinti ES teisės viršenybę prieš nacionalinę teisę ir suteikiantis galimybę kiekvienai tautai savo unikalumu praturtinti pasaulio kultūrą.

Savaime suprantama, jog valstybėje borisovininkų sukeltos destruktijos teisinė užbaiga šiems įvykiams sugrąžina deramą orumą ir iškilmingumą. Kokios jėgos suko ir tebesuka borisovininkų karuselę, neverta smulkiau aiškinti. Lygiai taip pat nusikalstama būtų abejoti "artimojo užsienio" spec. tarnybų kvalifikacija. Rasis naujų mūsų atsparumo išmėginimo scenarijų. Jų negali nebūti. Lietuvos geopolitinė padėtis įgijo šviesių viltingų dėmenų ir būtent kovo-balandžio-gegužės mėnesiais. Tapome Euroatlantijos lygiaverte ir lygiateise nare. Ir niekad per praėjusį amžių Tėvynę nešventė tokių šviesių ir džiaugsmingų šv. Velykų kaip šiais metais. Amžinas budėjimas – mūsų demokratijos būtinoji sąlyga. Tai ne tik politikų, ne tik valstybės pareigūnų pareiga, bet ir visų pilietinės savivokos nepradusių tėvynainių.

Plechavičiukų žygis

(atkelta iš 1 psl.)

Tačiau iš dvylikos su puse tūkstančio buvusių VR karių šių dienų sulaukę susibūrė į LVRK sąjungą tik apie pusė tūkstančio – dalis liko gyventi užsienyje, daugelis iškeliavę Amžinybėn.

Žygio dalyviai susirinko LK Kauno įgulos karininkų ramovėje ir 7 val. dviaukščių autobusu išvažiavo maršrutu: Kaunas-Skuodas-Seda-Šiauliai-Panevėžys-Anyškščiai-Ukmergė-Marijampolė-Varėna-Kaniava-Kaunas, per tūkstantį kilometrų. Žygyje dalis plechavičiukų dėl silpnos sveikatos dalyvauti nesiryžo. Kiti vykti negalėjo, nes žygio dieną LPKTS organizavo konferenciją, kurios delegatai turėjo spręsti neatidėliotinus klausimus. Išvyko 63 VR kariai savanoriai iš įvairių apskričių. Gausiausiai dalyvavo Kauno mieste ir apskrityje gyvenantys plechavičiukai – 26, iš Vilniaus – 12, iš Šiaulių – 3, iš Alytaus – 2, iš Marijampolės – 2, iš Tauragės – 1, o kiti buvo iš Panevėžio skyriaus. Jie važiavo savo mikroautobusu. Nors abi žygio dienos buvo rūškanos ir protarpiais lijo lietus, tačiau žygio dalyvių nuotaika buvo neblogo ir visi šia išvyka buvo patenkinti.

Skuode prisimintas mūsų generolas

Skuode, prie Laisvės paminklo, radome nekantariai laukiančius jaunuosius šaulius, jų vadus bei savivaldybės ir švietimo įstaigų darbuotojus. Sugiedojus „Marija, Marija“ bei Lietuvos himną, sudainuota ir plechavičiukų mėgstama daina „Tau, sesute, puikios gėlės“. Pasakė kalbas LVRKS tarybos pirm. Antanas Paulavičius ir istorikas Skuodo mero pavad. Evaldas Razgus.

Gen. P.Plechavičiū prisiiminėme kaip legendinę asmenybę, 1919 m. organizavusį bolševikinės kariaunos išvijimą iš Žemaitijos, už ką žemaičiai jį vadino Žemaitijos valdovu – kunigaikščiu. Reikšmingas ir jo vadovautas 1926 m. karinis perversmas. Tačiau jis nesiekė valdžios, o prezidentu tapti pakvietė pirmąjį Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną, pats pasilikdamas kaime ūkininkauti. Rytų frontui priartėjus prie Lietuvos, gen. P.Plechavičius vėl organizavo lietuvių karinę jėgą – Vietinę rinktinę ir

jai vadovavo. Buvo siekiama sutramdyti Lietuvoje įsisiautėjusias ginkluotąsias gaujas. Jis neklausė vokiečių karinės vadovybės reikalavimo siųsti savo karius už Lietuvos ribų – už tai SS daliniai suėmė generolą su VR štabo karininkais, uždarė juos į Salaspilio koncentracijos stovyklą bei ėmėsi nuginkluoti rinktinės batalionus. Apie šimtą karių sušaudė, apie 3500 suimtų karių prievarta išvežė į Vokietiją. VR priešai buvo trys:

bei partizanus. Pasikeitę atminimo dovanėlėmis – spaudos leidiniais bei vizitinėmis kortelėmis, atsisveikinome su maloniai mus priėmusiais skuodiškiais ir išvykome į Sedą pagerbti ten sudėtų Tėvynės apsaugos rinktinės karių aukų – Sedos kautynėse 1944 m. spalio 7 d. žuvusių savanorių. Miestelio centre pastatytas paminklas, primenantis tas žiaurias kautynes. Prie jo giedojome „Marija, Marija“ ir Lietuvos himną.

Žygio dalyvių sutikimas Skuode

Plechavičiukai Sedoje, prie paminklo 1944 10 07 žuvusiems TAR kariams

naciai, bolševikai ir lenkų Armija krajova. Už gen. P.Plechavičiaus galvą Maskva pažadėjo stambią pinigų sumą, bet generolas išliko ir po karo veikė užsienyje, rūpinosi lietuvių karių likimu, Lietuvos išvadavimo klausimais iki savo gyvenimo pabaigos. Daugelio VR karių likimas buvo panašus į partizanų, daugelis kentėjo kalėjimuose ir lageriuose, daug žuvo Vokietijoje, karo ugnyje ir per bombardavimus.

Pagerbėm tragiškų kautynių dalyvius

Prie pastato, kuriame 1919 m. buvo įsikūrusi plk. P.Plechavičiaus karinė komendantūra (tai primena prirtvirtinta atminimo lenta), tylos minute pagerbėme už Lietuvos laisvę žuvusius karius

Kartu su mumis važiavę Sedos kautynių dalyviai – buvę VR kariai J.Vanagas ir kiti – žygio dalyviams apie tas tragiškas kautynes papasakojo autobuse važiuojant į Šiaulius. Į šias kautynes lietuvių Tėvynės apsaugos rinktinės kariai pateko Varduvos upės rytiniame krante. Jų gretose buvo daug atsitraukiančių VR karių. Ginkluoti trofėjiniais prancūziškais šautuvais, rankiniais kulkosvaidžiais su nedidele šovinių atsarga bei prieštankiniais pancerfaustais, tankus apšaudančiais iš mažo atstumo, liko prieš puoliančią sovietų tankų galybę vieni, nes vokiečių daliniai atsitraukė. Vokiečių vadovybės žadėtos paramos tankais ir aviacijos mūsų kariai nesulaukė. Prispautus prie Varduvos upės mūsų ka-

rius traiškė sovietų tankų vikšrai, nes trauktis nebuvo kur. Gilią Varduvos upę perplaukė nedaugelis. Tose kautynėse žuvo apie pusantro šimto Tėvynės apsaugos rinktinės karių. Išlikę gyvieji už upės traukėsi Klaipėdos link ir nemažai lietuvių su bolševikų kariauna kovėsi savo giminaičių prūsų etninėse žemėse, Karaliaučiaus prieigose.

Šiauliuose mus pasitiko LVRKS apskrities skyriaus nariai su savo ir valstybės vėliavomis. Nuvažiavome prie Kryžių kalno, kur plechavi-

Paminklas Sedoje žuvusiems TAR kariams

čiukai pastatė kryžių, skirtą paminėti VR 60-ąsias metines ir pagerbti už laisvę žuvusius VR karius. Kryžiaus šventinime dalyvavo daug Žemaitijos gyventojų, nugriaudėjo karinis salutas žuvusiųjų garbei, sugiedotas Tautos himnas ir šventos giesmės.

Tarp dabartinių karių

Atsisveikinę su šiauliečiais išvykome į Panevėžį. Ten mūsų laukė LVRKS Panevėžio mst. ir aps. skyriaus nariai su jų valdybos pirminku Juozu Viržoniu ir savivaldybės bei visuomenės atstovai. Pagerbėme ten 1944 m. buvusio VR 241 bataliono atminimą sugiedodami himną ir giesmes prie namo su memorialine lenta, primenančia jų buvimo vietą. Savivaldybės ir mūsų vadovai sakė kalbas, priminė 1944 m. pavasario įvykius šiame mieste ir apskrityje, kai buvo dedamos pastangos apsaugoti mūsų karius savanorius nuo vokiečių smurto. Po iškilnių nuvažiavome į Karaliaus Mindaugo motorizuotojo pėstininkų bataliono kareivines. Ten kartu su šio dalinio kariais pavakarieniavome, pasidalijome išpūdžiais Lietuvai įstojus į NATO.

(B.d.)

Knygnešio sūnūs

Carinės Rusijos okupacijos laikais Biržų aps., Pasvalio valsč., 2-ame Pagojaus kaime, gyveno Šimkelių šeima. Tėvai buvo religingi, užaugino dvi dukras ir du sūnus. Petras Šimkelis buvo knygnešys. Jis nešė knygas iš Prūsijos ir platino visoje Lietuvoje. Darbas buvo labai sunkus ir pavojingas, kiekvieną valandą grėsė areštas, kalėjimas ir tremtis į Sibirą.

Vaikai ėjo tėvo takais. Sūnūs jaunystėje įstojo į šaulių organizaciją, buvo uolūs jos nariai.

1940 metais, Lietuvą okupavus bolševikams ir uždraudus šaulių organizaciją, Jonas ir Petras Šimkeliai veikė pogrindyje, platino atsišaukimus. 1941 m. abu buvo Vasario 16-osios minėjimo dalyviai. Jau šventės išvakarėse Pasvalio gatvėse buvo išklijuoti atsišaukimai, o Šlamų beržynėlyje knygnešio sūnūs Petras ir Ignas į telefono stulpą įkėlė Lietuvos Trispalvę. 1941 m.

Ignas ir Petras Šimkeliai

birželio 27 d. Petras Šimkelis įstojo į sukilėlių gretas. Vokiečių okupacijos metais darbavosi po namus. 1944 m., prasidėjus antrajai bolševikų okupacijai, pasitraukė iš Pasvalio ir apsigyveno Žemaitijoje. Čia abu broliai įstojo į lietuvių savanorių 1-ąjį pulką. Kautynėse prieš bolševikus kovojo ant Ventos krantų, tarp Mažeikių ir Šiaulių, o spalio pradžioje - Sedos mūšyje. Šiame mūšyje Petras buvo sužeistas. Kartu su broliu kovojo iki karo pabaigos. Karui pasibaigus, Petras bolševikų buvo suimtas ir ištremtas Komiją, Intos lagerius. Grįžęs vėl buvo suimtas ir nuteistas 25 metams. Teko gyventi Magadano, Mordovijos, Karagandos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Senoje Varėnoje, žmonos gimtinėje.

Ignui Šimkeliui pavyko pasitraukti į Vakarų. Petras jau ilsisi Varėnos kapinėse.

Jonas VILIMAVIČIUS
Pasvalio r.

LPKTS skyrių veikla

LPKTS ir TS Rokiškio skyrių susijungimas

Į savivaldybės salę rinkosi ne tik Rokiškio miesto, bet ir tolimesnių gyvenviečių LPKTS ir TS nariai. Visuotiniame susirinkime dalyvavo TS pirmininkas Seimo narys Andrius Kubilius ir į Seimo narius rajone keliamas kandidatas kraštiečiai Valentinas Milaknis.

Kadangi į pirmininko postą siūlyti du kandidatai, LPKTS pirmininkas Aleksiejus Tautvilis dėl sveikatos savo kandidatūrą atsiėmė. Todėl buvo atsisakyta slapto balsavimo. Almantas Blažys tvirtino, jog jam skyriui vadovauti sudėtinga - dirba valdišką darbą, dar ūkininkauja, be to, gyvena toli nuo Rokiškio. Tačiau kitos išeities nebuvo - teko sutikti. Už jo kandidatūrą balsavo vienbalsiai.

Almantas Blažys pabrėžė, jog išrinktai komandai teks sutelktai dirbti, dalį veiklos teks perduoti vicepirmininkams. Jų - net keturi: Aleksiejus Tautvilis, Petras Šalčius, Albertas Mikulėnas, Algis Kazulėnas, sekretorė - Žaneta Pašukinskienė, išdininkas -

Vytautas Gervė, revizoriai - Vida Ražinskienė ir Genovaitė Juknienė.

Susirinkime kalbėta apie šalies politinę padėtį, artėjančius rinkimus. Almantas Blažys pasidžiaugė, kad pasitikima partija - į mūsų gretas pasirengę stoti nauji nariai. Visus pasveikino A.Kubilius. Jis pasidžiaugė, kad susijungimas leido sustiprinti partiją. Valentinas Milaknis patikino, kad rengiasi vaisingai dirbti ir tikisi rokiškėnų paramos. Anot jo, didžiausias Seimo dėmesys turi būti skiriamas regiono plėtrai. Pagrindas tai padaryti - investicijos. Tai padėtų sugrąžinti jaunus žmones, kurie baigę mokslus norėtų čia dirbti.

Susirinkusiuosius linksmino Rokiškio buvusių tremtinių choras.

Šį susijungimą partijos nariams primins parke, prie savivaldybės, pasodinti du ažuoliukai, simbolizuojantys vienybę. Juos sodino A.Kubilius, V.Milaknis ir Rokiškio meras E.Vilimas.

Feliksas MAŽEIKIS

Ažuoliuką sodina TS pirmininkas A.Kubilius ir TS Rokiškio sk. pirmininkas A.Blažys

Susivienijo bendram darbui

Balandžio 25 d. Jurbarko muzikos mokykloje įvyko didžiausios pagal narių skaičių rajone partijos - Tėvynės sąjungos (konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai) Jurbarko skyriaus steigiamasis susirinkimas, kurio metu susijungė du buvę atskirų partijų - Tėvynės sąjungos ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos - Jurbarko skyriai. Buvo išrinkta taryba, kurią sudaro 16 narių. Skyriaus pirmininku išrinktas Edvardas Strončikas, pavaduotoju - Antanas Navickas. Susirinkimo pradžioje koncertavo Marijos Tautkuvienės vadovaujamas Jurbarko buv. politinių kalinių ir tremtinių choras "Vermė".

Susirinkime vyravo vienijimosi ir bendro sutelkto darbo ateityje nuotikos. Šio renginio pabaigoje jo dalyviai kartu su "Vermės" choristais sugiedojo jurbarkiečio kompozitoriaus

Kęstučio Vasiliausko sukurtą ir jautaudies daina tapusį Tėvynės sąjungos himną "Žemė Lietuvos".

Balandžio 15 d. Jurbarko kultūros centre įvyko visuomeninės organizacijos - Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jurbarko skyriaus steigiamasis susirinkimas. Jo metu buvo išrinkta šio skyriaus taryba iš 19 narių. Skyriaus pirmininku išrinktas Petras Gervylis, jo pavaduotojais - Pranas Bacevičius ir Vincas Ambrozaitis. Susirinkimo dalyviams skambėjo šio kultūros centro moterų ansamblio "Verdenė" lyriškos dainos ir jurbarkietės tremtinės poetės Emos Dovydaitytės prasingi posmai.

Susirinkime dalyvavo LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša. Jis pasveikino dalyvius ir naujai išrinktą skyriaus vadovybę, palinkėjo gražių, kilnių darbų tėvynei ir "laikyti frontą"...

Edvardas STRONČIKAS

Konservatoriai susitiko su buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais

Pirmasis Tėvynės sąjungos Molėtų sk. narių susitikimas su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos rajono skyriaus nariais įvyko sausio 11 d. Buvo vieningai nutarta jungtis į vieną TS Molėtų rajono skyrių, kuriame įsteigta Politinių kalinių ir tremtinių frakcija. Jai vadovauti išrinktas du kartus buvęs Sibiro tremtiniu (1941-1948 m.) pirmasis TS Molėtų skyriaus pirmininkės pavaduotojas Tadas Masėnas.

Konservatoriai nusprendė ir toliau artimai bendrauti su buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais. Balandžio 18 d., per Atvelykį, T.Masėno

Buvęs vairuotojas Kazys Maciulevičius prisiminė, kaip jį pasiuntė vežti tremtinių iš Skudutiškio į Vilnių. Jaunuolis tada bandė išgelbėti tremiamą šeimą - "uždusino variklį", bet sumanymas nepavyko. Vos pats išsisuko.

Turėjo ką papasakoti apie žiaurią Sibiro tremtį seserys Pranė Grigonienė ir Stasė Sinicienė, Stasys Šepetys, Levutė Saruolienė, Danutė ir Stasys Aleksiejūnai, Irina Nariūnienė, Vanda Vyšniauskienė, Marytė Noreikienė, Leonas Guobužas, Ona Žegūnienė ir kiti. Steponas Grainys pageidavo kasmet organizuoti išvykas į Ariogalą (Raseinių r.) - į buv. politinių

Diskutuoja grupelė konservatorių su buv. politiniais kaliniais ir tremtiniais. Pirmas iš dešinės - aktyvus TS narys buvęs tremtinys Stanislovas Aleksiejūnas

iniciatyva Molėtų Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčioje parapijos klebonas dekanas Kęstutis Kazlauskas aukojo šv. Mišias už gyvus ir mirusius politinius kalinius ir tremtinius. Sakydamas pamokslą kunigas apgalvestavo, kad daugeliui nekaltų žmonių teko patirti sunkią politinio kalinio ar tremtinio dalį. Tarp jų buvo ir kun. K.Kazlausko artimųjų (kun. Kęstutis gimęs 1961 m.). Pamaldų metu giedojo Vilniaus aerouosto vokalinių vyrų ansamblis "Bijūnas".

Iš bažnyčios visi rinkosi į kavinę - prie šventinio stalo. Prasidėjo įdomus pokalbis, nes čia susirinko LPKTS, LPKTB, LPKS, TS ir kitų partijų bei organizacijų nariai. Apie buv. politinių kalinių veiklą kalbėjo LPKS Molėtų r. skyriaus pirmininkas Henrikas Jatautis, mintimis apie bendrą darbą Tėvynės sąjungoje pasidalijo konservatorius Benediktas Budrys (LPKTB), gydytoja Angelė Miliuvienė (LPKTS), daugiau kaip 40 metų išgyvenusios tremtyje ir sugrįžusios į nepriklausomą Lietuvą Janina Kvilytė-Suškina ir Genrika Dirmaitė-Abramova (abi iš LPKTS), konservatorės: ūkininkė Irena Gutauskienė, gydytoja Birutė Masėnienė ir kiti.

- Sibiro GULAG'uose mes gelbėjome malda ir lietuviška daina, - sakė buvusi tremtinė mokytoja Veronika Kindurienė, - netylime mes ir dabar, bet vargu ar mus kas girdi. Todėl privalome vienyti, jungtis prie TS, kad galėtume jaunajai kartai diegti sąžiningumo, patriotizmo, pasiaukojimo, tikėjimo, pagarbos tautos istorijai, papročiams ir gimtajai kalbai supratimą.

kalinių ir tremtinių susitikimus, dainų šventes. Į jas kvietė ir TS narius. Buvę politiniai kaliniai Aleksandra Ivonytė, Benediktas Budrys, konservatorius Jonas Mozūra skaitė savo eiles. Skambėjo vadinamasis konservatorių himnas "Ažuolai žaliuos" ir kitos patriotinės dainos.

TS Molėtų skyriaus pirmininkė Rita Andreikėnienė, konservatorė Ana Žegūnienė, tremtinė Danutė Putramentienė ir kiti sakė, kad tokie susitikimai labai vertingi. Žmonės sovietiniuose kalėjimuose, lageriuose, tremtyje sunkiai dirbdami, badaudami ir netgi stovėdami prie mirties slenksčio neprarado vilties, tikėjimo, kad Lietuva bus laisva, kad jie sugrįš į tėvynę ir sulauks senatvės laisvoje nepriklausomoje Lietuvoje.

Kitas bendras TS ir LPKTS Molėtų r. sk. narių susitikimas bus surengtas birželio 20 d. Jame dalyvaus LPKTB, LPKS ir kitų organizacijų nariai (jų nedaug rajone). Ši data pasirinkta todėl, kad jau bus įvykę rinkimai į Europos Sąjungos Parlamentą, pirmasis priešlaikinių prezidento rinkimų turas (gal antrojo nereikės?). Bus apsvarstyti rinkimų rezultatai, pasidalyta mintimis apie tolesnę stiprėjusios TS Molėtų sk. veiklą, ateities planus.

Tačiau svarbiausias šio renginio akcentas - pasirašyti TS ir LPKTS Molėtų rajono skyrių iškilmingą jungimosi aktą. Tai bus padaryta ilgiausiąją metų dieną. Tikriausiai birželio 20-ąją į TS Molėtų rajono skyrių bus priimta naujų narių.

Algirdas MEILUS

Autoriaus nuotr.

Prasmingas susitikimas

Balandžio 23 d. Kauno r., Jonučiuose, Garliavos kultūros centre, LPKTS Garliavos sk. nariai susitiko su Tėvynės sąjungos pirmininku A. Kubiliumi, pirmininko pav. R. Juknevičiene, Seimo nariais – I. Degutiene, R. Dagiū. Renginyje dalyvavo ir Kauno r. TS pirm. D. Jankauskas, LPKTS Garliavos sk. pirm. M. Babonas bei kiti. Svečiai atvirai ir nuoširdžiai kalbėjo apie būsimus prezidento, Europos Sąjungos Parlamento ir

Seimo rinkimus. Jie akcentavo, jog žmonės pasirinkdami, už kurį kandidatą norėtų balsuoti, negali pamiršti jo moralinių savybių, turi pasidomėti, ar tai tas žmogus, kurį rinkėjai norėtų matyti atsakingame poste. Suklysti negalima, sakė kalbėjusieji, tą parodė pastarieji įvykiai Lietuvoje. TS pirmininkas A. Kubilius papasakojo, kokia veikla žmonės bus užimti ES parlamente, išvardijo pagrindinius jo padalinius, komitetus. ES Parla-

mente Lietuvai atstovaus 13 parlamentarų.

Susitikimo dalyviai buvo nustebinti garliaviečių menine programa – parengta inscenizacija apie Lietuvos partizanų kovas. Dainos, eilėraščiai, prisiminimai prikaustė žiūrovų dėmesį, sujaudino lig sielos gelmių. Ir kaip gi kitaip – juk ši žemė aplaistyta Lukšų, Pečiulaičių, Rakauskų, Drūlių ir kitų kraštiečių partizanų krauju...

Jonas KIRLYS

Skelbimai

Gegužės 7 d. 17 val. LPKTS būstinėje (Kaune, Laisvės al. 39) įvyks LPKTS Kauno sk. Panemunės poskyrio narių susirinkimas (gyv. Aukštuosiuose ir Žemuosiuose Šančiuose, Panemunėje, Petrašiūnuose, Rokuose, Vaišvydavoje). Svarstysime klausimus: visuomeninės organizacijos LPKTS Kauno sk. Panemunės posk. įkūrimas ir tarybos rinkimai; TS PKTF Kauno sk. Panemunės posk. įkūrimas ir tarybos rinkimai. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Gegužės 8 d. 10 val. (registracija nuo 9 val.) Marijampolės apskrities salėje (Vytauto g. 28) įvyks LPKTS ir Tėvynės sąjungos Marijampolės skyrių jungiamasis susirinkimas. Bus renkama bendra taryba. Kviečiame abiejų skyrių narius gausiai dalyvauti.

Gegužės 8 d. (šeštadienį) 10 val. Tauragės kultūros namuose (S. Dariaus ir S. Gireno g. 3) įvyks LPKTS Tauragės skyriaus narių susirinkimas. Spręsime visuomeninės organizacijos LPKTS Tauragės sk. ir TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos Tauragės sk. įkūrimo klausimus. Kviečiame visus narius dalyvauti. Turėti LPKTS nario pažymėjimą. Registracija 10 val., susirinkimo pradžia 11 val.

Gegužės 8 d. 14 val. LPKTS būstinės salėje (Kaune, Laisvės al. 39) įvyks kraštiečių klubo "Sūduva" sueiga. Svečiuosis poetas Alfonsas Maldonis. Koncertuos moterų vokalinis ansamblis "Vaivorykštė" (meno vad. A. Populajgis).

Gegužės 13 d. įvyks Vyčio apygardos vado Danieliaus Vaitelio-Briedžio 56-ųjų žūties metinių minėjimas. 11 val. šv. Mišios Lėno bažnyčioje (Ukmergės r.). **12.30 val.** minėjimas Juodvisinės miške, žūties vietoje.

Gegužės 14 d. (penktadienį) 15 val. Kauno mst. savivaldybės (Laisvės al. 96) Didžiojoje salėje įvyks LPKTS Kauno skyriaus Dainavos poskyrio narių susirinkimas. Darbotvarkėje: 1) visuomeninės organizacijos LPKTS Kauno sk. Dainavos poskyrio įkūrimas, tarybos narių rinkimai; 2) TS PKTF Dainavos poskyrio įkūrimas, tarybos narių rinkimai; 3) TS PKTF Dainavos poskyrio ir TS Dainavos skyriaus susijungimas; 4) kiti klausimai. Kviečiame aktyviai dalyvauti. Po susirinkimo – koncertas.

Gegužės 16 d. (sekmadienį) įvyks Kalniškės mūšio minėjimo iškilmės. 12 val. šv. Mišios Simno bažnyčioje, po to žuvusiųjų pagerbimas Simno kapinėse ir Liepakojų kaime. **13.30 val.** vyksime į Kalniškės mūšio vietą. **LPKTS Lazdijų skyrius Laisvės kovų muziejus**

Gegužės 16 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos aukštesniosios technikos mokyklos salėje (Bijūnų g. 10) įvyks LPKTS Klaipėdos sk. ataskaitinė rinkiminė konferencija.

Kviečiame dalyvauti delegatus (turėti LPKTS nario pažymėjimus).

Registracija nuo 14 val.

Gegužės 16 d. Vilniuje bus minima Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena. 11 val. renkames prie Katedros. Po šv. Mišių visos iškilmės vyks prie Krašto apsaugos ministerijos (Totorių g. 25).

LLKS

Gegužės 21 d. Vilniuje, Seimo 3-ųjų rūmų Konferencijų salėje, įvyks Taišeto lagerių (Taišetlago, Ozerlago, Angarlago, Bratsko) buvusių politinių kalinių 8-asis suvažiavimas. Minėsime suvažiavimo dešimtmetį. Bus pristatytas nuotraukų albumas "Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias". Registracija nuo 10.00 iki 11.30 val. Suvažiavimo pradžia 12 val.

Kviečiame visus norinčius ir galinčius dalyvauti.

Dėl leidimų į Seimo rūmus užsakymo skambinti ir apie dalyvavimą pranešti iki gegužės 15 d. **Natalijai Gudonytei tel. (8-5) 2424841 (Laisvės pr. 44-138, LT-2056 Vilnius) arba Edvardui Burokui, tel. (8-5) 2444619.**

Gegužės 22 d. įvyks tradicinė kelionė Kęstučio apygardos partizanų takais. 10 val. renkames Seredžiuje prie autobusų stotelės. Kelionės maršrutas: Seredžius, Vėluona, Šimkaičių miškas, Žemaičio buveinė, Girdžiai, Balnių k., Purviškių miškas, Montvilų miškas (apie 130 km). Keliausime savo transportu. Pietų pertrauką pasirinksime norimu laiku. Tel. pasiteirauti (8-447) 51945. **Vadovas – Kęstučio apyg. vadovas Vladas MEŠKAUSKAS**

Gegužės 22 d. 14 val. Panevėžio r., Berčiūnuose, įvyks Krasnojarsko kr. Partizansko r. Minos, Bizos, Palovkos, Chabaidako, Kuturčino, Ivanovkos, Kuojos buvusių tremtinių susitikimas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Juozas Krakauskas 1914-2004

Baigęs Lazdijų gimnaziją įstojo į Karo mokyklą, kurią baigė 1938 05 12. Suteiktas ltn. laipsnis ir paskirtas į 5 p.p. Prienuose. Prsidėjus karui pateko į vokiečių nelaisvę. Buvo laikomas Alytaus, vėliau – Rytprūsių belaisvių stovykloje. 1941 m. grįžo į Lietuvą. 1944 10 23 suimtas ir nuteistas 10 m. Kalėjo Vorkutoje. Lageryje sukurta nauja byla ir 1947 12 27 nuteistas mirties bausme, kuri pakeista 25 m. katorgos ir 5 m. tremties. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Atkūrus nepriklausomybę tapo aktyviu LPKS ir LAKS nariu. 1991-1993 m. – LAKS centro valdybos pirmininkas. Dim. plk. ltn. J. Krakauskas – Vyčio Kryžiaus ordino 5-jo laipsnio kavalerius.

Palaidotas Vilniaus Rokantiškių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukrą ir sūnų.

LPKS Vilniaus skyrius ir LAKS centro valdyba

Antanas Deksnys 1924-2004

Gimė Rokiškio r., Pakelės k., ūkininko šeimoje. Anksti neteko motinos. Ištremtas 1941 06 14 į Altajaus kr., Kamenį prie Obės, vėliau – į Bykovo kyšulį (prie Laptevų jūros) ir Jakutską. Tremtyje neteko pamotės ir dviejų brolių. Į Lietuvą grįžo 1960 m. Gyveno Kaune. Dirbo statybose įstiklintoju.

Palaidotas Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius ir Lapteviečių brolija

Vincas Gudzinskas 1926-2004

Gimė Kaišiadorių r., Žiežmarių valsč., Pakertų k., ūkininko šeimoje. Mokėsi Kaišiadorių gimnazijoje. Nuo 1945 m. įsitraukė į partizaninę kovą Žaliojo Velnio rinktinėje. 1946 m. areštuotas. Nuteistas 10 m. kalėti ir 5 m. be teisių. Kalėjo Intos lageriuose. Dirbo anglių šachtose. Tremtyje, Intoje, sukūrė šeimą su politine kaline, sulaukė sūnaus ir dukros. Į Lietuvą grįžo 1966 m. ir iki mirties gyveno Kaune. Buvo aktyvus Sąjūdžio narys nuo pat jo įsikūrimo Kauno mieste.

Užjaučiame šeimą.

LPKTS Kauno skyrius

Bronius Žemaitis 1915-2004

Gimė Tarosų k., Betygalos valsč., Raseinių rajone. Ūkininkų šeimoje augo du broliai ir trys seserys. Bronius buvo partizanų gretose. 1947 m. suimtas ir 7 metus kalėjo Mordovijos ir Magadano lageriuose. 1954 m. vedė savo likimo draugę, sulaukė dukros ir sūnaus. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Garliavoje, Kauno r.

Palaidotas Pažerų kapinėse.

LPKTS Garliavos skyrius

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir vaikus.

Spaudos atgavimo 100-mečio renginiai Kaune gegužės 7 d.

10 val. šv. Mišios Arkikatedroje bazilikoje.

12 val. gėlių padėjimas ant knygnešių kapų.

16.30 val. Nepriklausomybės a. pučiamųjų instrumentų orkestras "Ažuolynas" pasitiks žygiuojančius į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį.

18 val. koncertas.

19 val.–21 val. minėjimas prie Knygnešių sienelės. Dalyvaus Kauno aps. ir mst. vadovai, dvasininkai, Knygnešių draugijos atstovai, svečiai. Gėlių padėjimas prie Knygnešių sienelės. Koncertuos įvairūs kolektyvai, solistai, dalyvaus aktoriai.